

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Galeoti Martii Narniensis De Homine Libri Dvo

Galeottus <Martius>

Basileae, 1517

Vesica

urn:nbn:de:hbz:466:1-31834

duarum syllabarum dicitur, quasi large aspidum, est enim e
ro sicca id est salsa. Iuuenalis,

Sicci terga suis.

quæ tam unctum quæ macram significat carnem, Iuuenalis,
Et natalicium cognatis ponere lardum.

Axungia Axungia est adeps inueteratus, & abdomen uetustate ma
ceratum, Plinius uicesimo, & siluestri ruta cum axungia ue
teri, illitos ramices sanari produit. Popa ideo pinguedinem
Popa. significat, ut apud Persium est,

Tremat omento popa uenter.

quia panis erat quo uescebantur sacerdotes, uel eorum mi
nistri, & eius in usu perpetuo fiebat habitiores. Hinc Popea
Popeana na pinguis unguenta dixerunt ueteres. Iuuenalis,
Ridendaque multo

Pane tumet facies, aut pinguis popeana

Spirat. & hinc miseri uiscantur labra mariti.

Sebum. His omnibus adderem & sebum, nisi notissimæ significatio
nis uerbum ex se iaceret sebo, as. L. Columella secundo, fa
pinfere, faces incidere, candelas sebare. Legit & seuare, quia
seuum quoque pro sebo ponitur, Q. Serenus,

Seuum. Parua sabucus inest hircino collita seuo.

• VESICA •

Vesica.

VESICAM ultimo loco posui inter intestina,
quonia de ea diuerso modo dicendum erat. nam ali
ter in uiro, & aliter in muliere sita est. In uiro enim
iuxta rectum intestinum locat, in sinisteriore parte
aliquanto inclinatio, & quibusdam uenis cum eo esse coniungit
quod

quod subest pubi. Est autē uesica in ipso sinu, hoc est, uascu-
lo urinario neruosa, circa ceruicem autē plena atq; pinguis.
In fœminis uero supra earum genitalia sita, supraq; elapsa
ab ipsa uulua sustentatur. Quapropter satyricus huius rei
non ignarus a loco uicino sumens occasionem dixit.

Vetulae uesica beata.

Pro uulua. Ad hanc igitur uesicam singulae uenae colore albae
a renibus feruntur. & has ^{δυσήκτες} Græci nuncupant, quod
per eas descendente urinam in ipsam uesicam distillare con-
cipiunt, ut dare demonstrat Cornelius, Celsus. Vnum tamē
non est obliuioni tradendum, in masculis scilicet iter urinæ
longum, sed compressum esse. In mulieribus autem breuius
sed pinguius. Vulua, quam Macrobius uocat matricem, in
uirginibus admodum exigua est, & in mulieribus nisi præ-
gnantibus nō multo maior, q̄ ut manu comprehendatur.
Huius ceruix recta tenuataq; canalis dicitur uuluae. illic em̄
semen animatur, nisi nimia sagina lædatur, pinguedo enim
huius loci conceptioni aduersatur. Raro enim concipiunt,
quarum canalis uuluae pinguior est, & si cōceperit, abortum
faciunt. Quorum poeta non ignarus de equino genere in
Georgicis sic locutus est,

Sæpe etiam cursu quatiunt & sole fatigant,
Cum grauitè tunis gemit area frugibus & cum
Surgentem ad zephyrum paleæ iactantur inanes,
Hoc faciunt nimio ne luxu obtusior usus,
Sit genitali aruo, & sulcos obliuet inertes.

Sed rapiat sitiens uenerem interiusq; recondat.

Ex his igitur uerbis elicimus uuluae pinguedinē generationi
officere, cum aruum genitale diligentissimus poeta canalem

Vulua.

Canalis
uuluae.

Aruum
genitale
apud Ma-
ronem.

y uuluae,

uuluae, ut arua ex semine concipientem, d^ocenti similitudine nuncupavit. Vuluam autem nimia sagina compleri declarat. Sa tyricus, cum ad iucunda esculenta hoc sermone traducit,

Squalidus in magna fastidit compe de fossor
Qui meminit calidae sapiat quid uulua popinae.
Sumitur aliquando pro ore uuluae. Iuuenalis,

Adhuc ardens rigida tentigine uuluae.

Est enim locus libidinis, nam illud Persij,

Populo marcentes pandere uuluas.

Cum de masculo loqueretur, propter coitum satyrica mordacitate reprehendit. Medium autem uuluae, antiquitas eugium nominavit, ut ait Nonius, Vuluae malum conuersio est, quod frequenter mulieribus accidit. Hinc illud uirus quod menstruum uocant, incredibili nocumento redundat. de quo inferere aliquid profecto pigeret, nisi uerba Plinij occurrerent, is enim septimo libro inquit, Sed nihil facile reperit mulierum profluvio magis monstriferum, aescunt superuentu musta, orta sterilesunt, fruges moriuntur, hortorum germina & fructus arborum, quibus insedere decidunt, speculorum fulgor aspectu ipso habetatur, acies ferri praestringitur, eborisque nitor, alui apium moriuntur, aes etiam atque ferrum rubigo protinus corrumpitur, odorque lirus aera, & in rabiem agunt gustato eo canes, atque insanabilis ueneno morsus infigit. haecenus Plinius. Non igitur mirum, si sacrae quoque literae menstruatam mulierem non attingendam censent. Hoc menstruum dicitur etiam mensis, ut saepe legitibus occurret. Ratio utriusque nominis est, quia singulis mensibus quibus hoc malum frequens est, menstruo languescunt, quibus raro, ad spatium trimestre, perueniunt illae, sicut quibusdam nunquam. menstruum autem a mense dici ostendunt

Eugium.

Conuersio
matricis.
Menstruum.

Mensis.

dunt bimestris & semestris, & alia plura. & Vergilius qui in Georgicis inquit,

Quid menstrua luna moneret.

Singulis em̄ quibusq; mēlibus renouat̄. Vuluæ sicuti mem-
bri uirilis est tentigo, quā quidā priapismū, quidam uero sa-
tyriasm̄ nuncupant. De tentigine muliebri. Iuuenalis,

Tentigo.
Priapil-
mus.
Saty-
riasis.

Adhuc ardens rigida tentigine uuluæ.

Et de uirili in Priapeis,

Hac tentigine quam uidetis in me

Rumpatur precor usq; mentulaq;

Ne quicq; sibi pulset umbilicum.

Sed satyriasm̄ satyri nominant, sunt enim libidinosi. Oui-
dius primo Fastorum,

Et in Venerem satyrosum prona iuuentus.

Et signum satyriacum dicitur simulacrum Priapi, quod in
hortis apud antiquos ponebatur, ad repellendas effascina-
tiones, ita enim Plinius decimonono naturalis historię in-
quit, Est & religio quædam, hortosq; & fora, tantum contra
inuidentiū effascinationes dicari, uidemus in remedio saty-
riaca signa, quanq; hortos tutelæ Veneris assignante Plau-
to. Contra igitur effascinantū inuidiam satyriaca signa in
hortis, ut ait, ponunt̄. Non igitur mirum si fascinū quoq;

Signū sa-
tyriacū.

ut dictum est, membrū uirile significat, quandoquidem eo
prohibente nemo effascinat, de hoc in Priapeis,

Fascinū.

Pedicabere fascino pedali.

Hinc est quod medio digito, qui dicitur impudicus & infam-
is, priapum representant, propter causas libro superiore
assignatas. Infamem autē medium digitum dici, & impudi-
cum ostendunt duo uiri clarissimi, nam sic Persius,

Medius
digitus
infamis.

y 2 Infami

Infami digito & lustralibus ante saluis
 Expiat, urentes oculos inhibere perita.
 Et alter in Priapeis,
 Derides quoq; fur & impudicum
 Ostendis digitum mihi minitanti.
 Et in Iuuenale ut diximus,

Mediumq; ostenderet unguem.

Quod factum est apud ueteres, ut insinuaretur, tales esse
 eos, quibus hæc ostenduntur, ut non uiros, sed mulieres cre-
 damus, quæ solent huiusmodi membra excipere. Sed Prip-
 tum signum satyricum a coruis coli ostendit Horatius pri-
 mo Sermonum, cum Priapus sibi ipsi dicat,
 Mentior, at siquid merdis caput inquiner albis
 Coruorum.

Tanq; auium familiarium, quæ capiti suo solitæ sint inside-
 re. Et propter hanc rationem, saepe coruus inter illa quæ ad
 signa satyrica redcunt, merito annumeratur. Martialis,
 Corue saluator quare fellator haberis?

In caput intrauit mentula nulla tuum.

Hanc auem etiam Priapo assignari ratio dicitur, nam ipsa
 quoq; dicitur auis satyra, de qua sic, L. Florus cum singulari
 certamine Manlius aureum torquem barbaro inter spolia
 detraxit, inde Torquati. iterum Pontino agro, cum in simili
 pugna latius insidente galeæ satyra alite adiutus, inde Cor-
 uini. His igitur omissis tanq; longo postliminio ad uesciam
 reuertamur, ex ea em fluit urina, quæ alio uocabulo lotium
 appellatur. L. Columella tertio, plagam acri aceto pariter ac
 lotio ueteri, permixta terra, linito, eodemq; radices rigato.
 Lotium autem dictum, quia est totius corporis lotio, sicut
 urina

Satyra
 alis.
 Locus.
 Flori.

Urina.

Lotium.

urina ab urinor verbo uidetur deriuata . est autem urinari, Urinari.
 demergi & sub aqua esse. Vnde Marcus Varro, urnam pro Urna.
 uase dictam putat. Plinius undecimo, eadem est causa qua
 re sub aqua diu ranæ & focæ urinentur . Cur igitur non cre
 dam sic urinam appellatam, quia distillando in uesicam de
 scendit, & quodammodo demergitur. licet quidam græcum
 esse sentiant. Vesicæ morbus est calculus, utinam nō nimiū Calculus
 notus, sic nominatus a calcando. Est enim lapillus, qui cum
 calcatur, lædit. ad cuius similitudinē morbum quoq; dixere.
 hoc etiam nomine appellant, quibus in computando utun
 tur. Iuuenalis,

Ponatur calculus ingens.

Sed hic morbus magnos plerūq; uiros infestat, & maxime Laus Io
annis Ar
chiepisco
pi Strigo
nienfis.
 IOANNEM ARCHIEPISCOPVM STRIGONIEN
 SEM, uirum diuino consilio, doctrina admirabili, integrita
 te uitæ conspicuum, rebus gestis clarissimū, Qui tempestate
 nostra musas ex toto orbe fugatas, ad se reuocauit, Hunga
 riamq; nouum musarū domicilium cōstituit, unde factum
 est, ut qui dispersi fuerant docti, ad ipsum tanq; ad literarū
 parentem turmatim confluxerint, Nam diu cum eo uixit,
 præmioq; affectus, nomine IOANNIS nunc Archiepiscopi
 STRIGONIENSIS, librū dedit Aeneas Senēsis qui postea
 pontifex effectus, Pius cognominatus est. Non referam
 quantis impensis construxerit illam omnibus fere mortali
 bus celebrem bibliothecam, in quam omnium disciplinarū
 monumenta congeffit. Et cum maxime calculo laboraret li
 brorum curam, disciplinarum delectationem, doctorum ho
 minum fauorem, reipub. gubernacula (nam in eo multorū
 regnorū onus recumbebat) nunq; dimisit neq; postposuit.
 y 3 quod

Stran/
guria.

Quā co/
acte hic
reprehen
dendi
Lauren-
tium ca/
ptat occa
sionem.

quod me uidente factum est. Non possunt igitur hunc mor-
bum non infectari, quandoquidem unicum studiorum fau-
torem tam uehementer affecerit. Sed de calculo sic Plinius
uigesimo, Statui raphani decocti mane poti ad ternos cy-
athos comminuunt & eijciunt calculos. Est & uesicæ uitium
stranguria. Videtur enim canalis uesicæ ita strangulari, ut
urina aut guttatim fluat, aut omnino supprimatur. De hoc
& alio quoq; morbo loquitur Cato primo Rerum rusticarū,
At dyspepsiam & stranguriam, mederi oportet. malum pu-
nicum, Vbi florebit colligite tres minas, in amphoram in-
fundito. Sunt & alij plures morbi, quos consulto prætermi-
timus. Non enim omnes describere est nostri instituti, sicuti
diximus. De homine satis, ut arbitror, scriptum est. Etiam
libro secundo, supremam manum imponerem, nisi illud oc-
curreret, sapius in hoc uolumine a nobis Hieronymum in
sacris literis fuisse allegatum, & hoc fortassis imperitorum
turbaret animos, nisi ea diluerentur, quæ in reprehensio-
nem Hieronymi a Laurentio Vallensi impudenter nimis
& indocte in libro Elegantiarū posita sunt. Videretur enim
Hieronymi autoritas, cui sæpe nos innixi sumus, fluxa &
uana, si Laurentij Vallensis in Hieronymum criminatio,
mentibus hominum inhæret. Quapropter stultitiæ argue-
rent Galeottum, qui tam reprobati uiri sermone uteretur,
essetq; calumnia Hieronymo cum Galeotto communis.
præsertim si errasset Hieronymus, & Galeottus errata pro
approbatis habuisset. Sed in hac defensione a te Hierony-
me sanctissime & sine dubitatione omnium Christianorū
eruditissime ueniam peto. Non enim Achilli honorificum
esset, si Thersites pro eius defensione pugnaret. nuncq; em
tant

tanti me faciam. ut tui defensor merear appellari. Tu enim mole tua, singulari q; doctrina stas, æternumq; stabis, omnibus imperitorum fluctibus resistens. Sed (ut arbitror) non arrogantis erit, si Laurentium Vallensem coarguero, docue- roq; omnes doctrinam tuam sanctissime uir, impudenter pariter & indocte carpisse. Licet hæc tui pfe cõtemnas, nam in illa beatitudine inter angelorum choros in ipso diuinitatis aspectu, immortalitate subnixus, lætaris pfecto, ridesq; tui ludibria trunci, nec allatrantem Laurentium curas, præsertim cum iam uiuentis tui animus aduersariorum maledi- ctis concaluerit. Tibi enim datum est, ut sine æmulis fueris nunq;. nam ut omittam quæ sparsim per omnia tua opera de æmulis conquereris, illud satis sit in medium attulisse, qd est in procemio Iob, cuius initiũ huiusmodi est. Cogor per singulos diuinæ scripturæ libros, aduersariorum respõdere maledictis, Et inferius, Audiant quapropter canes mei. Ca- nes, uir beatissime, aduersarios nuncupasti, quorum natura est latrare semper & inuidere. Nullum enim animal magis inuidum inter nos natura constituit. nam in suos sæuiunt, nec quẽq; sine morflu aut latratu abire patiunt. Sed quo- rum Laurentius Hieronymum insimulat, quatuor sunt. Nam licet multis in locis sacre scripturæ se censore faciat, Hieronymũ tamen nõ nominat. Putauit enim alium fuisse interpretem, de quibus nihil impræsentiarum. solum ad ea sermo uertetur, in quibus nominatim Hieronymum carpit. Sic enim inquit Laurentius in quinto libro elegantiarũ, Ita hæc duo idem supinum a sto, uel sto a sisto accipit, quod est statum, unde fit stator quod magis a sisto, q̃ a sto descendit. Ob idq; Iuppiter Stator uocatus, quia Romulum orantem
ut fugam

Et fuit
alius.

ut fugam suorum sisteret, audiuit. Quare nescio cur Hieronymus contra Iouinianum dixerit, offendet Iouem Stator, qui libenter sederit, quasi Iuppiter Stator a stando dicitur, & non a sistendo. Hæc Laurentius. Hic libet interrogare, qua coniectura, quæ literarum similitudine a sisto deriuat statorem Laurentius, cum sto steti statum manifestissime faciat. & hinc stator qui stat. Stare autem duo significat, erectum, & immobilem esse. Vergilius,

Stat sua cuiq; dies.

Et apud Ouidium,

Sic stat sententia.

Sacra
stata.

Stator,
famulus.

Iuppiter
prædator

Apollo
tortor.

Iuppiter
pistor.

Stare.
Sedere.

Pro immobilis & fixa est. Et sacra stata dicuntur quæ non mutantur, & firma & stabilita sunt. Qui igitur stat aut non mouetur, aut erectus est. unde Statorem magistratus famulum uocauit antiquitas, qui a magistratu non mouetur, nec cum eo sedet. Stator autem Iuppiter dicitur, qui stare animo facit, qui autem stat animo, non fugiunt. huiusmodi enim nomina dijs ab effectu tribuunt. Vnde Iuppiter Prædator dicitur, cui aliquid de præda debetur, ut ait Seruius. Dicitur autem sic, quia ad prædam fuit adiutor. Apollo tortor cui pro remotis tormentis sumus obnoxij. Et Iuppiter Pistor, cui aranæ Romani dicauerunt, in Capitolio, quia eos admonuit in obsidione Capitolina, ex omni frumento quod haberent, panem facerent, & in hostium castra iactarent. quo facto, soluta est obsidio, desperantibus Gallis inopia subigi posse Romanos. Pistor ergo quia pro re pista, Sic etiã Stator, quia ei pro statu, hoc est, immobilitate pugnae debetur. fauor enim numinis huius causa fuit. Nam stare negotium agere, sicuti sedere otari significat. Ouidius de Tristibus,

Mulciber

Mulciber in troiam pro troia stabat Apollo.

Vulcanus aduersus Troianos, Apollo uero contra Græcos stabant, hoc est laborabant & operabantur. Non enim sedebant id est non erant otiosi. sedere enim manifestæ significationis est, etiam cum ad ignauos refertur. Cicero ad Herennium, Cum etiam maiores impendere uideantur, sedetis & oscitami. Stator igitur dicitur qui stat. Et stare significat operari, cui contrarium est sedere, quod significat otiosum esse. Recte igitur Hieronymus per cauillum irrisit Iouem, qui cum stare putaretur, id est aliquid agere, ei tribuit sessionem tanquam nihil operanti. Vana enim erat Iouis potentia. Sed fingamus statorem dictum a sistendo, ut tu somnias Laurenti, quid obstabit dicto Hieronymi, ignoras ne tu scommata & strophas non semper ad sensum, sed ad uerba & ad unicam, ut ita dicam, literam referri. Vnde M. Rutilius Pitholaus, C. Seruilio qui uno die consul fuerat, dixit ante flamines, nunc consules diales fiunt, referens scommata suum non ad significationem, sed ad nominis similitudinem. quando quidem dialis non a die, sed ἀπὸ τοῦ δῖος id est Ioue deriuatur, cum de flamine loquimur, cum alias dialis a die formetur. Horatius,

Iouem diales dissipati sunt cineres.

Adiicit Laurentius in eodem libro elegantiarum. Nimirum oblitus historiae est, & super Ionam fabulae, ubi ait ex Ioppe Iudæe portu, Andromedam a Perseo liberatam. in quo incolarum manifestus est error, qui cum legerint quod Ionas surrexit, ut fugeret, in Tharsis & Ioppen, opinantur hanc esse Andromedæ urbem, cum sit in India ciuitas Tharsis. unde illa fuit, ut ipse quoque Hieronymus meminit. Ouidius

z libro

Vide
Erasmi in
Hieronymi
scholia.

Scommata
M. Rutilii.

Alter
Hieronymi locus a
Laurentii
calumnia
defensus

libro primo de arte amandi,

Andromedam Perseus nigris portauit ab Indis,
Et Sapho ad Phaonem

Candida si non sum, placuit Cepheia Perseo,
Andromedæ patria fusca colore fuit.

Haecenus Laurentius. Piget respondere in rotam puerili. nō
q̄ em̄ mihi persuadere potuissē, nisi legissem hæc, tā deli-
rū Laurentiū, Arguis Laurēti Hieronymū. inquis em̄ nū-
rū oblit⁹ historiae est, & super Ionā fabulæ, ubi ait ex Ioppe
Iudææ portu, Andromedā a Perseo liberatā, cui inquā succi-
nis ambages? Tu Laurenti sanctissimū & eruditissimū illū
uirū in fabulis carpes? tu Hieronymū totius fidei lumē, di-
sciplinarū fontē, eloquentiæ flumen, trium linguarū peritiā
subfultū obliuionis argues? nescis Laurenti quātus in omni
doctrina fuerit Hieronymus, profecto nescis. nō em̄ hæc di-
ceres si diligenter eius dicta inspiceres. non em̄ ipse sed tu fa-
bulā ignorasti, Taceo illud tanq̄ omnibus notum, q̄ Iop-
pe pro Andromeda a nomine oppidi ponit Propertius.
Vobiscum Ioppe, uobiscum est candida Tyro.
ac si illam fuscā uoluerit insinuare. Taceo quæ super hæc
re dicere possem, Audiatur Plinius, qui sic inquit, Aegyptio-
rum bellis attrita est Aethiopia, uicissim imperitando serui-
endoq; clara & potens, etiā usq; ad Troiana bella Memno-
ne regnante, & Syriæ imperitasse eam, nostroq; litori, ætate
regis Cephei patet Andromedæ fabulis. Ex hoc igitur ser-
mone comprehendimus Cepheum Andromedæ patrē in
Syria quoq; regnasse, & Ioppe Syriæ est oppidum. In hoc
igitur Syriæ oppido belluæ obiecta est Andromeda, tanq̄
in regno patris, Hoc ita esse clarissime ostendit idē autor li-
bro nono

bro nono historia suae naturalis, dicit em̄ tempore M. Scauri adilis ossa illius belluae, cui dicebatur exposita fuisse Andromeda, Romae apportata ex Ioppe oppido Iudae. Longitudine pedum quadraginta, altitudine costarum Indicos elephantes excedere, non est igitur fabulae oblitus Hieronymus. sed tu Laurenti fabularum inscius, quae non intellexisti pro erratis habuisti, nec dictum Ouidij considerasti. ipse enim in eo uersu, Andromedam Perseus nigris portauit ab Indis, antiquam patriam respexit. nam cum Cepheus Aethiopiae rex, filiam habuisset patrio colore fuscatam, obijcere tamen eam potuit belluae in Ioppe, quod erat Syriae, id est regni sui oppidum. Quod autem dicit a nigris Indis fortasse non est contrarium. a Cepheo enim & Cassiopea & alijs qui Aethiopes, id est Indi erant acceptam asportauit. Et si hoc nullo pacto intelligere potuisti, saltem ad memoriam reuocasses quod ait Cicero primo de legibus, cuius haec sunt uerba, non a poeta sed ut a teste ueritatem exigant. Perseuerat Laurentius *Alius locus.* in suis deliramentis in eodem loco de Hieronymo locutus ait enim, Eadem obliuio eiusdem fuit quod Gallos matris deum in Osee ait esse ex gente Gallorum. qui a Romanis ob ignominiam illius nationis uindice animo effeminantur. cum a Graecis hoc antea & tunc fuerat factitatum. Quorsum tendunt Laurenti haec portenta uerborum? quis hoc negat & a Graecis hoc factitatum? non enim hoc inficiatur Hieronymus, sed dicit hunc morem a Romanis assumptum in ignominiam Gallorum, quando quidem & gens & sacerdotes cognomines sunt. Sed illud te turbauit scio, hoc ex gente Gallorum esse, ac si Graeci non multas Gallorum consuetudines accepisset, cum longe, lateque dominati sint. Et Gallograeciam

Alio loco non ignoras a gallo & græco nominatam, Idem carpit Hieronymum in primo Genesios. quod sementem pro semine posuerit. In quo profecto subiraſcor Laurentio qui leges quoque profitetur, cum iam per tot sæcula huius uocabuli fuerit possessor Hieronymus, non patiatuſ saltem iure præſcriptionis Hieronymi eſſe, amiſſis præſertim inſtrumētis quibus ſe iuſto titulo poſſidere monſtraret. Nec, ut ego arbitror, ſi Vergilius & Cicero ignorantia arguerentur, quod in uocabulis erraſſent, locupletes teſtes reperirēt, iam tot annis elapſis ad ſui deſenſionē, ut oſtēderent ſe ab alijs accepiffe, & nō ſiniſſe ſe uocabula. Tranſeo Hieronymi canes quod etiā minutiffima quæque ſcrutati ſunt, quod ſi hoc malū uocabulū in hac ſignificatione putaſſent nūquā profecto tauiffēt, quoniam & in alijs leuioribus carpere conati ſūt. Sed ut hoc quoque refuteſ, ne Latiniſſimus tamen uictor exultet, etiā monumētis amiſſis, ex æquo & bono iura noſtra monſtrabimus. Duo ſunt oppoſita ſignificationis, quæ tempus & rem ſignificant. Contrariorum autem (ut ait Cicero) contraria ſunt conſequētia. meſſis igitur & ſementis tanquā finis & principium ſe habent ut omnibus notum eſt, Meſſis autem duo representat, hoc eſt tempus metēdi, & rem pro tempore Vergilius in Bucolico, Ante Quam ſi frigus erit, ſi meſſis in umbra, hoc eſt, tempus metēdi, pro re autem accipi, idem eſt teſtis in Georgicis,

Atque interfice meſſes,
id eſt fruges. Sic etiam ſementis & tempus & ſemen ſignificat. Ouidius primo faſtorum,
Villice da requiem terræ ſemente peracta,
pro tempore & actu ſeminandi, Idem in eodem,

Vos date perpetuos teneris sementibus auctus,

Ne noua per gelidas uista sit herba niues.

pro semine. Pro qua significatione assurgeret profecto grex grammaticorum, acclamantium poetice hoc dici, nisi repelleret eos Quintilianus, qui sic inquit, Historia quoque alere orationem, quandoque mouere, iucundoque succo potest, uerum sic ipsa est legēda, ut sciamus plerasque eius uirtutes oratori esse uitandas. est enim proxima poetis & quodammodo carmen solutum. Sciētes igitur Grāmatici, librum Geneleos non modo historiam, sed ipsam hystoriarum matrem, non culpabunt in eo poeticum uerbum. nam, ut diximus, hystoria est quodammodo solutum carmē. Hæc sunt quæ mihi occurrunt a Laurentio in Hieronymum dicta. Non referam eiusdem uiri etiam in alios temeritatē. ab instituto enim nostro alienum est. sed alias docebimus librum elegantiarū erroribus scatere, Nam qui uis intelligit, illud quoque in Seruium male dictū. sic enim primo libro Laurentius ait, Quod autem posuit minime & maxime & similia Seruius, non recte posuit. Nam minimum est proprium aduerbium superlatiuum. Minime uero pro negatiōe accipitur, quasi nequaquam. ut hic homo est minimum literatus id est pauxillum literatus, ego sum minime literatus, id est idiota, & nihil prorsus habens literarum. Hæc Laurentius antiquorum immemor. Transeo Iuuenalis carmen,

Nemo malus felix minime corruptor,

id est ad minimū. Sed ero Lucij Columellæ latinissimi uiri autoritate contentus, qui sic in primo libro ait, Circa uillam deinceps hæc esse oportet, Furnum & pistrinum, quantum

z 3 futurus

Seruium defendit.

Minimū.

Minime.

futurus numerus colonorum postulauerit, piscinas minime
 duas, alteram quæ anserib⁹ pecoricq⁹ seruiat, alteram in qua
 lupinum, ulmi uimina, uirgas atq³ alia quæ sunt usibus no-
 stris apta maceremus. Minime ergo id est ad minimum, mi-
 nuit igitur hic, non negat. De his satis. Nunc ad rem nostrâ
 reuertamur. Homo occidua legi subiacet, siq³ enim dicimus,
 teste Plinio, quam græci climatera uocant. Nam climater
 aliud est, nisi quædam lex moriendi. Lex autem occidua
 tinet tres & sexaginta annos, hoc enim tempus periculosi-
 mum est, raro enim accidit sine uitæ, aut rerum mutatione,
 nam, ut obseruatum est, duo numeri in nobis mutationem
 faciunt. hoc est septenarius & nouenarius. Cum igitur hi
 duo numeri simul iunguntur, maiorem mutandi uim ac po-
 testatem habent. nouies enim septem anni, sexaginta tres
 efficiunt, & rursus septies nouem, simili modo eundem con-
 stituunt numerum. sexagesimustertius uitæ annus omnibus
 fere cum periculo uitæ, & aliqua clade aut corporis aut rerū
 uenit. Nam septem anni & nouem qui Hebdomatici & En-
 neaci a Græcis appellantur, grauiâ pericula hominibus sem-
 per inducunt. Sexagesimustertius qui utriusq³ numeri mul-
 tiplicatam, & inuicem sibi obligatam summam continet, nõ
 nisi cum periculis aceruo uenit. & Horum, ut ait Firmi-
 cus, non est una substantia. nam aut ex accusationibus, aut
 ex insidijs, aut ex nauigationibus, aut ex itineribus, aut ex
 damnis, aut amissione patrimonij, aut ægritudinibus, ex
 uulnere, aut debilitate corporis. Non igitur admirabimur
 epistolam Augusti ad Caium, quam refert Aul. Gellius, in
 qua sic scriptum est. κλιματῆρα communem seniorum omni-
 um tertium sexagesimum annum euasimus. deos autē oro
 ut mihi

Minime
 p ad mi-
 nimum.

Nugatur
 hic Gale-
 ottus. nã
 Plini⁹ κλι-
 ματῆρα,
 scansilem
 legem oc-
 ciduã uo-
 cat. non
 simplici-
 ter legem
 occiduã.

ut mihi quantumcunq; superest temporis, id saluis uobis traducere liceat, in reipub. felicissimo gradu. HAEC igitur R. pater quæ de homine duobus uoluminib⁹ absoluimus, tanq; ab optimo in te animo profecta, libenter accipias, rogamus, ut sint monumentum & pignus amoris.

GALEOTTI MARTII NARNIENSIS
LIBRI SECVNDI DE HOMI-
NE FINIS.

GEORGIVS MERVLA ALEXANDRINVS
LAVRENTIO ET IVLIANO ME-
DICES, SALVTEM.

VETEREM legimus professorum morem fuisse quem posteriores crescentibus subinde disciplinis seruauerunt, ut ueri habendi gratia, si quid a scriptoribus perperam dictum fuisset, id corrigere & emendare uellent. nec uel amicis, uel præceptoribus parcerent modo ueritati consulerent. Sic Aristoteles Platonem, Varro Lelium, Casselium Sulpicius, Hilarium Hieronymus. Rursum Hieronymum Augustinus reprehendit. Alij quoque permulti leguntur, quorum concertatione bonæ artes & illustratæ sunt, & creuerunt maxime. Hos ego imitari cupiens cum opus Galeoti, quod de homine inscribitur legissem, plurimaq; non dico minus